

Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategia

Sisällysluettelo

1. Johdanto

2. Lähtökohta

- 2.1 Mikä strategia on, miksi se on tehty?
- 2.2 Laatimisprosessi
- 2.3 Alueen väestö
- 2.4 Kauhajoen seudun elinkeinorakenne ja työvoimatarve

3. Kehittämistarpeet SWOT – analyysin pohjalta

- 3.1 Vahvuuksien hyödyntäminen
- 3.2 Heikkouksien torjuminen
- 3.3 Mahdollisuuksien hyödyntäminen
- 3.4 Uhkiin varautuminen

4. Kauhajoen seudun maahanmuuttovisio ja sen strategiset tavoitteet

- 4.1 Kauhajoen seudun maahanmuuttovisio vuonna 2015
- 4.2 Maahanmuuttostrategian tavoitteet ja toimenpiteet

5. Maahanmuuton yhteistyötahot ja niiden roolit

6. Seuranta

7. Yhteystiedot

Liitteet: Kauhajoen seudun SWOT maahanmuuton näkökulmasta.
Maahanmuuttotiedon tarvitsijat ja tiedon jakaminen

1. JOHDANTO

Seutukuntamme kantaväestö ikääntyy vauhdilla ja samalla työikäisten määrä vähenee. Tosiasia on, että syntyvyys ei nouse, emmekä pelastu työvoimapulalta. Työperusteinen maahanmuutto on noussut entistä tärkeämpään asemaan. Suomessa on tällä hetkellä enemmän työn perusteella maahan muuttaneita kuin koskaan aiemmin. Tämän muutoksen merkitystä lisää näkyvissä oleva työvoimapula kaikilla työmarkkinasektoreilla myös monissa EU – maissa.

Viime vuosina vuosittainen ulkomaan kansalaisten nettomuutto on vaihdellut vajaasta 5000:sta lähes 9000:een. Vuonna 2005 nettomuutto nousi yli 10 000:een. Väestö-tietojärjestelmän mukaan vuoden 2005 lopussa Suomessa asui 113 852 ulkomaalaista. Ulkomaan kansalaisten osuus koko väestöstä oli noin 2 %. Ulkomaan kansalaisia asuu suhteellisesti eniten pääkaupunkiseudulla (Helsingissä 5,6 %, Vantaalla 4,4 % ja Espoossa 4,3 % väestöstä), Turussa (4,6 %) ja Ahvenanmaalla (5,6 %). Ulkomaalaisväestöä on keskimääräistä vähemmän monissa Pohjanmaan, Savon ja Satakunnan kunnissa.

Virallisten tilastojen mukaan Etelä – Pohjanmaan alueella asui 2006 ulkomaalaisia 1149, joista pakolaisia on noin 100. Ulkomaalaisten osuus Etelä-Pohjanmaan väestöstä on 0,6 %, kun koko maassa osuus on 2,3 %. Maakunnastamme löytyy 74 eri kansallisuutta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana ulkomaalaisten määrä alueella lisääntyi 37,9 %:lla. EU-alueelta saapuvia lyhytaikaisissa työsuhteissa työskenteleviä henkilöitä ei rekisteröidä, joten luvut ovat todellisuudessa suurempia. Suurin syy maahanmuuttoon on edelleen perhesiteet, mutta erityisesti työperäinen maahanmuutto on lisääntymässä.

Suupohjan työllisyysstrategiassa vuosille 2007 – 2013 osaavan työvoiman turvaamisen yhtenä konkreettisenä toimenpiteenä kirjattiin kansainvälistymisen ja maahanmuuton edistämisen. Tavoitteena kirjattiin vuoteen 2012 mennessä ulkomaisen työvoiman työperäisen muuton kasvattaminen tietoisesti niin,

että Kauhajoen seudulla työskentelee pysyvästi kuuden vuoden kuluttua noin 250 ulkomaalaistaustaista osaajaa ensisijaisesti maataloudessa, huonekaluteollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä rakennusosalalla.

Seutukunnassamme vallitsee sama tilanne kuin valtakunnan työmarkkinoilla eli työvoimaa poistuu työmarkkinoilta enemmän kuin sinne saapuu. Tämä kuilu on suurimmillaan vuonna 2015. Erityisesti työvoiman tarve tulee korostumaan puu- ja huonekalualan teollisuudessa, metalli- ja rakennusteollisuudessa sekä kuljetusosalalla. Yritysten näkökulmasta työvoiman saatavuus on merkittävin kysymys tulevaisuuden näkymissä.

Tulevaisuuteen varautumiseksi ja Suupohjan työllisyysstrategian tavoitteiden saavuttamiseksi käynnistettiin selvitys maahanmuuttajien vastaanottamisen ja kotouttamisen kehittämisestä Kauhajoen seudulla – hanke, jonka tuloksena laaditaan koko seutukuntaa käsittävä maahanmuuttostrategia. Strategian avulla eri julkisen sektorin tahot ja yksityinen sektori (yritykset, yhdistykset, kansalaiset) sekä myös maahanmuuttajat valmistautuvat nopeaan ja tehokkaaseen kotoutumiseen Kauhajoen seudulla.

2. LÄHTÖKOHTA

2.1 MIKÄ STRATEGIA ON JA MIKSI SE ON TEHTY

Tätä Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategiaa on valmisteltu Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayhtymän, Kauhajoen kaupungin, Teuvan kunnan, Karijoen kunnan, Jurvan kunnan, Isojoen kunnan, Suupohjan työvoimatoimiston, Kauhajoen kihlakunnan poliisilaitoksen, Etelä-Pohjanmaan TE – keskuksen ja Etelä-Pohjanmaan liiton ja monien muiden eri tahojen yhteistyöllä.

Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategian tavoitteena on kansainvälistyä ja tehdä alueesta monikulttuurinen yhteisö, jossa maahanmuuttajat integroituvat paikallisyhteisönsä mahdollisimman nopeasti ja vaivattomasti. Muita tavoitteita ovat:

- Kauhajoen seudulle tuleva maahanmuuttaja ja hänen perheensä kokevat itsensä tervetulleeksi
- paikallinen kantaväestö ei koe uhkaavaksi maahanmuuttajien läsnäoloa
- maahanmuuttajat löytävät helposti tarvitsemansa palvelut
- Kauhajoen seudun yksityiset ja julkiset organisaatiot / palvelut ovat valmiina, kun maahanmuuttajia saapuu
- seudun yrityksillä on käytössään osaavaa työvoimaa
- paikallisyhteisö voi oppia jotain maahanmuuttajilta
- maahanmuuttajien kautta Kauhajoen seudun yrityksille avautuu uusia markkinoita maailmalle

Maahanmuuttostrategiaan kirjattavien hankkeiden ja toimenpiteiden avulla vahvistetaan Suupohjan kansainvälistymistä ja maahanmuuttajien vastaanottamisen valmiutta. Eri toimijoiden yhteistyönä saadaan syntymään Suupohjaan monikulttuurinen yhteisö.

Ulkomaisia työntekijöitä tullaan tarvitsemaan nykyistä enemmän. Monikulttuurisuus ja syrjijättömyys ovat edellytyksiä Kauhajoen seudun ja sen yritysten menestymisille. Maa-hanmuuttostrategian laadinta on osa järkevää kokonaisvaltaista valmistautumista hallittuun maahanmuuttoon.

2.2 LAATIMISPROSESSI

Suupohjan kuntien kunnanjohtajat syksyn 2007 aikana kukin esittelivät ja käsittelivät kunnanhallituksissaan ehdotusta maahanmuuttostrategian laatimisesta. Strategia työn laatimiseksi päätettiin aloittaa hanke: Maahanmuuttajien vastaanottamisen ja kotouttamisen kehittäminen Kauhajoen seudulla. Hanketta on rahoittanut Suupohja Kehittämisyhdistys ry. Koordinointiryhmä kokoontui ensimmäisen kerran marraskuussa 2007 ja sen puheenjohtajaksi valittiin Kauhajoen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Lasse Hautala.

Strategiatyö aloitettiin joulukuussa 2007 työseminaarilla (workshop). Strategia laatimiseksi muodostettiin erilaisia teemaryhmiä, kuten tiedottaminen, koulutus- ja kulttuuri, sosiaali- ja terveys, työllistyminen, seudulliset palvelut ja asuminen. Jokaisessa työryhmässä oli mukana jäsenenä kunnan virkamiehiä, luottamushenkilöitä, yritysten edustajia, kansalaisjärjestöjen edustajia ja maahanmuuttajia. Jokaiselle teemaryhmälle annettiin aikaa tammi-helmikuussa 2008 käsitellä maahanmuuttoteemaa omasta näkökulmasta (3 – 4 kokousta / ryhmä). Teemaryhmien raportit olivat valmiina helmikuun lopussa 2008. Koordinointiryhmä kokosi teemat yhteen ja strategian kirjoittajaryhmä (4 – 5 henkilöä) laati raakaversioraportin, joka esiteltiin päätösworkshopissa huhtikuussa 2008.

Koordinointiryhmä kokoontui 3 kertaa ja strategia saatiin valmiiksi kesällä 2008. Kauhajoen seudun valmis maahanmuuttostrategia käsitellään jokaisessa kunnanhallituksessa syksyllä 2008.

2.3 ALUEEN VÄESTÖ

Kauhajoen seutuun kuuluu viisi kuntaa: Kauhajoki, Teuva, Karijoki, Jurva ja Isojoki.

Kauhajoen seudun väestö vuoden 2007 lopussa oli 29 036. Väestöstä 63 % oli alle 55-vuotiaita. Tilastokeskuksen väestöennuste vuodelle 2012 on 27 979 henkilöä ja vuodelle 2020 on 26 990 henkilöä.

Vuonna 2007 Kauhajoen seudun työvoima oli 12 959 henkilöä. Henkilöstömäärillä mitattuna seudun toimialoista suurimmat ovat teollisuus ja yhteiskunnalliset palvelut. Suupohjassa työttömyysaste on 6,4 % (toukokuu 2008). Vastaavana ajankohtana Etelä-Pohjanmaan TE – keskuksen alueella työttömyysaste on 5,3 %, eli kolmanneksi paras koko maassa. Avoimia työpaikkoja ilmeni eniten teollisuustöissä ja terveydenhoito- sekä sosiaalialalla.

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi Kauhajoella ja lähiseuduilla on tilapäistä työvoimaa palkattu ulkomailta. Suurin osa on tullut metallialan töihin. Suupohjassa on 200 ulkomaalaista henkilöä eli 1 % väestöstä (31.12.2007) 25 eri maasta. Kansallisuuksista vahvimmin olivat edustettuina venäjä ja viro.

Ulkomaalaisten määrät eri kunnissa:

Kauhajoki 105
Teuva 30
Isojoki 30
Jurva 24
Karijoki 11

Suupohjan seudun oppilaitoksissa opiskelee myös ulkomaalaisia opiskelijoita. Suupohjan koulutuskuntayhtymän ammattioppilaitoksessa suorittaa ammatillisiin perustutkintoihin kuuluvia opintoja noin 28 ulkomaalaista opiskelijaa.

Arvioiden mukaan ulkomaalaistaustaisia seudullamme on noin 400–600, kun huomioidaan ulkomaalaiset opiskelijat ja tilapäisesti, lyhyissä työsuhteissa työskentelevät henkilöt. Oleskeluoikeuden rekisteröinti koskee EU- ja ETA -maiden kansalaisia, jos työskentely kestää yli kolme kuukautta. EU- ja ETA – maiden ulkopuolisten maiden kansalaiset tarvitsevat Suomessa työskentelyä varten pääsääntöisesti työntekijän oleskeluluvan. EU -maista tulevat keikkatyöläiset ovat tilastojen katveessa.

2.4 KAHAJOEN SEUDUN ELINKEINOELÄMÄN RAKENNE JA TYÖVOIMATARVE

Kauhajoen seudun kärkitoimialat ovat puu- ja huonekaluteollisuus, logistiset järjestelmät ja materiaalinkäsittelyn toimiala sekä maa- ja metsäteollisuus sekä elintarviketuotanto- ja teollisuus.

Puu- ja huonekaluala

Huonekalu- ja sisustusalalla yrityksiä on Kauhajoen seudulla noin 200 kpl.

Etelä – Pohjanmaalla huonekaluteollisuuden toimialalla toteutettiin vuoden 2006 aikana kysely. Kyselyyn vastanneet arvioivat, että ne tulevat tarvitsemaan 143 – 152 uutta työntekijää lähinnä valmistustoimintaan, pakkaamotoimintaan ja lähettämötoimintaan vuoden 2009 mennessä.

Valmistustoiminnan sekä pakkaamo- ja lähettämötyön työvoimantarpeen tyydyttäminen on toimialan yritysten menestymisen edellytys. Valmistustyöpaikkojen lisäksi kyselyyn vastanneet yritykset tulevat tarvitsemaan erityisesti myynnin- ja markkinoinnin kenttätöiden osaavaa työvoimaa sekä kotimaanmyyntiin että vientimyyntiin.

Työvoimaa tarvitsevat yritykset ovat eri yhteyksissä raportoineet, että valmistustyövoiman saatavuus on heikkoa ja että toiminnan laajentumisen esteenä on työvoiman puute. Yritykset ovat kirjanneet yhdeksi toimenpiteeksi työvoiman tarpeen ja saatavuuden tasapainottamiseksi työvoiman tuomisen muualta Suomesta tai ulkomailta.

Metalli- ja materiaalinkäsittelyn toimiala

Kauhajoen seudulla toimii noin 70 yrityksen muodostama Logistia – klusteri, joka on keskittynyt teollisuuden intralogistiikkaan sekä tieto- ja materiaalivirtojen hallintaan. Alueellamme tuotetaan 50 % koko Suomessa tuotetuista materiaalikäsitteilyjärjestelmistä. Toimialan yritysten kanssa yhteistyössä toimivat vahvasti myös Vaasan yliopiston Logistiset järjestelmät – tutkimusprofessori ja Kauhajoen teknologiakeskus Logistia. Klusteri on kaksinkertaistanut liikevaihtonsa vuosina 2001 – 2006.

Logististen alojen tutkimusprofessori Petri Helon mukaan logististen järjestelmien klusterissa tulevaisuuden näkymissä on globaali kasvu toimialalla 8 % vuoteen 2010 mennessä. Joulukuussa 2007 tehdyn tutkimuksen perusteella Kauhajoen ja sen lähiseudun kolmetoista suurinta alan yritystä ja alihankintayritystä ovat ilmoittaneet 80 toimihenkilötyöntekijän ja 242 metalli-, sähkö- ja koneistajatyöntekijän tarpeesta alalla.

Maa- ja metsäteollisuus sekä elintarvikejalostus

Bio-elintarvikeala on Kauhajoen seudulla merkittävä toimiala. Päätoimisia elintarvikealan yrittäjiä seutukunnassamme on 40 kpl, jotka työllistävät 350 henkilöä. Välittömästi elintarvikealalla työllistyy 2200 henkilöä, joten elintarvikealalla on seutukunnan suurin työllistävä vaikutus. Kauhajoki on yksi suurimpia maatalouspaikkakuntia Suomessa. Alkutuotannossa toimii 1700 henkilöä maatalousyrittäjänä. Elintarvikkeiden jatkojalostuksen piirissä työllistyy 340 henkilöä ja elintarvikealan kone- ja laitevalmistajia 140 henkilöä. Elintarvikealan palvelusektorissa työllistyy 310 henkilöä ja kehitys-, tutkimus ja koulutussektorilla 90 henkilöä. Alkutuotannosta maatiloilta löytyy tänä päivänä jo ulkomaalaisia työntekijöitä mm. maatalouslomittajina karjanhoidossa. Myös jatkojalostuksen suurin yksittäinen työllistä Atria käyttää ulkomaalaisia lihanleikkaajia.

Elintarvikealalla seutukunnassa tavoitteena on panostaa tutkimuksellisesti terveyttä edistäviin elintarvikkeisiin ja kasviperäisten raaka-aineiden ainesosiin, jotka ovat klusterin korkean teknologian kärkiosaamista. Vuoden 2008 loppuun mennessä toimialan tavoitteena on lisätä jatkojalostusyritysten määrää 15 kpl sekä työllistää lisää 30 henkilöä. Erityisesti fraktiointiin liittyviä yrityksiä syntyy lisää. Tällöin tarvitaan lisää koulutettuja alan työntekijöitä ja lisäaineiden tuntijoita sekä viennin ammattiosaajia esim. Aasiaan.

Kauhajoen seudulla toimii noin 1200 maatilaa ja 500 kotieläintilaa. Erikoisviljelytilat viljelevät 1000 ha:n alalla. Juuresten, kasvien, marjojen ja kasvihuonetuotannon jatkojalostus tulevat olemaan kehityksen painopisteessä (Food Parkin strategia). Alueemme tuottaa 50 % Suomen ruokaperunasta ja seudultamme löytyy Suomen suurin tyrniviljelyn keskittymä, n. 100 ha. Työllistymismahdollisuuksia nähdään löytyvät tiloilla tapahtuvissa töissä sesonkiaikoina. Esimerkiksi seudullamme toimii suuria marjatiloja ja erityisesti mansikka- ja tyrniviljoja, jotka jo nyt hoituvat osittain ulkomailta saapuvan työvoiman avulla. Marjasesonki jatkuu koko kesän mansikoiden poiminnan jälkeen metsissä esim. mustikat ja puolukat odottavat poimijoitaan. Alkusyksystä työtä saattaisi tarjota myös kurkunkasvattajatilat ja myöhemmin syksyllä perunatilat. Seutukunnassa toimii useita turveyrittäjiä, jotka jatkuvasti kärsivät työntekijäpulasta kesäisin. Tällä hetkellä monet heistä työllistävät ulkomaalaisen työntekijän, pääasiassa Virosta tulleita työntekijöitä.

Muut alat

Julkiset palvelut ovat työntekijöiden saatavuuden osalta suuren haasteen edessä. Suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle ja kilpailu työvoimasta kasvaa. Samanaikaisesti väestörakenteeseen muutoksesta johtuen palvelujen kysyntä lisääntyy. Erityisen haasteellinen työvoiman saatavuuden osalta on hoitoala.

3. KEHITTÄMISTARPEET SWOT – ANALYYSIN POHJALTA

3.1 Vahvuuksien hyödyntäminen

Suupohjan seudun vahvuuksia ovat vahva yhteisöllisyys, eri toimijoiden perinteinen ja laaja-alainen yhteistyö. Nämä osaltaan luo positiivista asennetta ja seudun valmiutta, joka parantaa maahanmuuttajien elämän laatua ja mahdollistaa pysymisen alueella. Kunnat ovat sitoutuneita maahanmuuttostrategian luomiseen ja myös itse kotouttamistyöhön.

Alueellamme on vahva oma kulttuuriperintö mikä auttaa meitä varmasti ymmärtämään maahanmuuttajien halua vaalia omaa kulttuuriaan. Seutuverkko kattaa koko alueen ja se mahdollistaa nopean ja tehokkaan tiedonvälityksen sähköisesti. Jo nyt meillä on luotu Kauhajoki International Cafe-nettisivut, joista maahanmuuttajat ja paikalliset asukkaat löytävät ajankohtaista tietoa maahanmuuttoasioista.

Palvelurakenteemme on vahva ja hyvin verkostoitunut. Toimijat tuntevat toisensa entuudestaan ja tämä helpottaa yhteistyötä. Suomen virastojen korruptoimattomuus ja lainsäädännön noudattaminen nopeuttaa ja helpottaa myös omalta osaltaan asioiden maahanmuuttoon liittyvien asioiden hoitoa.

Kasvava työvoiman tarve auttaa varmasti myös paikallisia yrittäjiä ja asukkaita toivottamaan maahanmuuttajat perheineen tervetulleiksi. Asumisympäristöllä on suuri vaikutus ihmisen viihtyvyydelle. Suupohjan alue tarjoaa toimivan ja turvallisen asuinympäristön, joka on puhtaan luonnon ympäröimä. Alueen turvallisuutta pidämme täällä itsestään selvyytenä mutta monelle maahanmuuttajalle se saattaa olla todella suuri elämän laatuun vaikuttava tekijä.

3.2 Heikkouksien torjuminen

Yhdeksi heikkoudeksi nousi seudun vähäinen vetovoimaisuus muihin alueisiin verrattuna ja vähäiset kontakti ulkomaalaisiin. Vetovoimaisuutta voidaan kasvattaa rakentamalla seudulle tuleville maahanmuuttajille hyvän kotouttamispolun jotta he tuntevat itsensä todella tervetulleeksi alueellemme.

Yhteisen kommunikointikielen puuttuminen pakottaa maahanmuuttajat positiivisesti katsottuna opiskelemaan suomen kieltä, joka taas osaltaan parantaa heidän kotiutumistaan tänne.

Suupohjalaisten mahdollisiin ennakkoluuloihin voidaan vaikuttaa asioista avoimesti ja positiivisesti tiedottamalla. Myös kummitoiminta poistaa ennakkoluuloja tehokkaasti ja auttaa samalla sosiaalisten verkostojen muodostumista ulkomaalaisten ja paikallisten välille.

Julkisen liikenteen tarjoamat kulkuyhteydet alueellamme on huonot. Jos asut taajaman ulkopuolella, tarvitset oman auton liikkuaaksesi. Valmisteluvaiheessa tähän kysymykseen ei vielä löytynyt ratkaisua.

Yhteisen maahanmuuttajille tarkoitetun info-pisteen puuttumiseen ollaan jo kehittämässä ratkaisua.

3.3 Mahdollisuuksien hyödyntäminen

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa Kauhajoen seutu on aktivoitunut maahanmuuttoasioissa ja seutumme voi saavuttaa positiivista julkisuutta olemalla pilottialue niin maahanmuuttostrategian laatimisessa kuin sen käytännön toteuttamisessa. Onnistuneella maahanmuuttajien kotouttamisella saamme seudulle lisää asukkaita ja houkutelua työvoimaa.

Kauhajoen seudun vahva oma kulttuuri rikastuu ja saa uusia tuulahduksia maahanmuuttajien omista kulttuureista. Viitaten Suupohjan maaseutuohjelmaan kulttuuri on kuin liima, joka sitoo asukkaitaan paikalliseen yhteisöön. Alueella on laaja kirjo erilaisia harrastusmahdollisuuksia, joita maahanmuuttajat voivat hyödyntää. Samalla monikulttuurinen väestö kasvattaa paikallisia asukkaita kansainvälisyyteen ja erilaisuuksien hyväksymiseen.

Maahanmuuttajien kotouttamista voidaan parantaa ja sitoutumista alueelle voidaan lisätä tarjoamalla eritasoisia suomen kielen kursseja. Kauhajoen seudun oppilaitoksilla on yhteistyössä hyvät mahdollisuudet tarjota laadukkaita suomen kielen kursseja. Näin maahanmuuttajat sopeutuvat nopeammin valtaväestöön ja sosiaaliset verkostot voivat paremmin rakentua ja maahanmuuttajat muuttuvat pikku hiljaa paikallisiksi.

Maahanmuuttoasioista monipuolisesti ja positiivisesti tiedottaminen on hyvä tapa vaikuttaa paikallisen väestön asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Suupohjan seutuverkko on yksi seudun mahdollisuus ja kilpailuetu. Sen kautta maahanmuuttajat voivat pitää helposti yhteyttä esim. sukulaisiinsa kotimaassaan. Seutuverkkoa maahanmuuttajat pääsevät aluksi käyttämään oppimispesäverkoston kautta sekä tulevan info-pisteen kautta.

3.4 Uhkiin varautuminen

Suurimpana uhkana nähtiin strategian valmisteluvaiheessa kulttuurien yhteentörmäys ja rasismi-ongelmat. Niitä voidaan ehkäistä juuri positiivisella ja avoimella tiedottamisella. On myös muistettava että maahanmuuttajat ovat yksi ratkaisu meitä uhkaavaan työvoimapulaan suurien ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Heidän täällä olonsa lisää ja rikastuttaa alueemme väestöä ja takaa meille kaikille paremmat palvelut lähellä. Kun näistä asioista tiedotetaan hyvissä ajoin alueella, niin paikallisten on varmasti helpompi hyväksyä maahanmuuttajien tulo alueelle.

Seutuverkon huono hyödyntäminen on nähtävä myös uhkana. Jos verkkoon ei pystytä rakentamaan riittävästi sisältöä eikä sitä pystytä hyödyntämään tarpeeksi esim. yritys- ja palvelutoiminnassa, voi loistava mahdollisuus jäädä käyttämättä.

Uhkana nähtiin myös maahanmuuttajien menettäminen muille ns. houkuttelevimmille seuduille. Tämän vuoksi on tärkeää saada maahanmuuttajat sitoutumaan alueellemme. Sitoutumista parhaiten edistää työ ja sosiaaliset verkostot. Kummiperhetoiminta auttaa sosiaalisten verkostojen luomisessa. Perhekummit muodostuvat paikallisista ihmisistä ja heidän tehtävään on auttaa maahanmuuttajia ja ottaa heidät mukaan tavalliseen suupohjalaiseen elämään.

Suuri uhka on myös negatiivisuus maahanmuuttoasioissa tiedottamisessa. Jos maahanmuuttoasioista nostetaan esille vain negatiiviset asiat, voivat ne vaikuttaa todella kielteisesti valtaväestön mielipiteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Asioista pitää tiedottaa monipuolisesti ja asiallisesti.

Oppilaitosten on tulevaisuudessa sovittava myös tarkemmin työnjaostaan, jotta voimme taata kattavan ja monipuolisen koulutuksen kaikille alueemme asukkaille.

4. KAUHAJOEN SEUDUN MAAHANMUUTTOVISIO JA SEN STRATEGISET TAVOITTEET

4.1 KAUHAJOEN SEUDUN MAAHANMUUTTOVISIO 2015

Strategiaa valmisteltaessa teemaryhmät miettivät seudullista unelmatilaa maahanmuuttoasioiden suhteen vuonna 2015, johon kaikki toimijat yhdessä pyrkivät. Visio toimii ohjenuorana, kun mietitään erilaisia toimenpidesuunnitelmia maahanmuuttoasioihin liittyen.

”Kauhajoen seutu on monikulttuurinen, hallittua maahanmuuttopolitiikkaa toteuttava alue, jossa toimitaan kansainvälisesti ja maahanmuuttoon suhtaudutaan avoimen myönteisesti. Maahanmuuttajat kotoutuvat yhteiskuntaan ja työelämään nopeasti.”

4.2 MAAHANMUUTTOSTRATEGIAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategian tavoitteet ovat seuraavat:

Kansainvälistyminen lisääntyy ja ulkomaalaisten määrä kasvaa Kauhajoen seudulla.

- Hyödynnetään maakunnassa jo käynnissä olevia ja alkavia projekteja maahanmuuttoon liittyen.
- Rohkaistaan maahanmuuttajia saapumaan alueelle perheineen pysyvästi asumaan.
- Seutukunnan vetovoimaisuuden lisääminen.
- Maahanmuuttajille tarjotaan heidän tarpeisiinsa sopivia asuntoja viihtyisissä ympäristöissä lähellä palveluita.
- Seudulla toimii tuki- ja vertaisperheverkostot.
- Maahanmuuttajille tarjotaan tietoa seutukunnan palveluista, vapaa-ajan mahdollisuuksista, asunnoista, työpaikoista yms. usealla eri kielellä.
- Kauhajoki toimii pilottialueena vietnamilaisten rekrytoinnissa ja maahanmuuttajien kotoutumispalvelujen kehittämisessä.

Kotoutumista tehostetaan ja nopeutetaan alueen toimijoiden joustavalla ja avoimella yhteistyöllä.

- Kauhajoen seudulle luodaan kotouttamispolku eli kartta toimenpideluetteloinen eri lähtökohdista maahan saapuille.
- Alueella toimii monimuotoinen palvelukeskus, jossa työskentelee maahanmuuttokoordinaattori. Keskus palvelee maahanmuuttajia, yrittäjiä ja työnantajia. Koordinaattori avustaa maahanmuuttajia viranomaiskäynneillä, työnantajia tulkkauksessa ja yrittäjiä työvoiman rekrytoinnissa.
- Palvelukeskus toimii maahanmuuttoviestinnän solmukohtana välittäen tietoa eri sidosryhmille. Palvelukeskus toimii myös eri kulttuureiden kohtaamis- ja esittelypaikkana.
- Maahanmuuttajille tarjotaan non-stop periaatteella suomen kielen koulutusta sekä Suomen kulttuuriin ja tapoihin tutustumista. Alueen oppilaitokset sopivat maahanmuuttajiin liittyvien koulutuksien työnjaosta huomioiden maakunnalliset koulutushankkeet.
- Valtion ja kuntien virastoista nimetään ensisijaiset maahanmuuttoasioiden vastuuhenkilöt.
- Kaikki seudun kunnan päivittävät kotouttamisohjelmansa tai laaditaan yhteinen seudullinen kotouttamisohjelma.

Kauhajoen seudun yritysten työvoiman saatavuutta edistetään hallitusti ulkomaalaistaustaisella työvoimalla.

- Työperusteiseen maahanmuuttoon vaikutetaan ennakoimalla työvoimatarpeen määrä ja tarjonta.
- Aktiivinen rekrytointi on kohdentunut maihin joista jo saapunut työntekijöitä esim. Puola, Venäjä, Ukraina ja Viro.
- Kauhajoen seutu toimii pilottina rekrytointiin Vietnamista ja muista mahdollisesti nousevista kohdealueista.
- Hyödynnetään myös puolisoitten osaamista ja ammattitaitoa. Kartoitetaan mahdollisuuksien mukaan puolisoitten osaaminen jo ennen maahan saapumista.
- Perustetaan maahanmuuttoasiain toimikunta, joka toimii samalla maahanmuuttokoordinaattorin tukiryhmänä. Toimikunnan tehtävänä on työperäisen maahanmuuton seuranta, kotouttamisen kehittäminen ja suunnittelu ja strategian toteuttamisen seuranta.
- Edistetään maahanmuuttajien yrittäjyyttä.

Vuosittain maahanmuuttostrategian tueksi laaditaan Kauhajoen seudun maahanmuuton toimintasuunnitelma ja talousarvio.

5. MAAHANMUUTON YHTEISTYÖTAHOT JA NIIDEN ROOLIT

Kunta:

Kunnalla on vastuu maahanmuuttajien kotoutumisesta, sen kehittämisen, suunnittelun ja seurannan yhteensovittamisesta. Kunnissa se vaatii yhteistyötä kunnan eri sektoreiden kuten sosiaali-, terveys-, sivistys- ja asuntotoimen välillä ja myös yhteistyötä työhallinnon ja elinkeinoelämän, kansaneläkelaitoksen, poliisin ja seurakuntien, muiden paikallisten toimijatahojen sekä viranomaisten ja maahanmuuttajien välillä. Kunta nimeää eri sektoreiden maahanmuuttoasioiden vastuuhenkilöt ja perustaa monimuotoisen palvelupisteen tiedottamisen solmukohdaksi.

Suupohjan Elinkeinoitoimen kuntayhtymä:

Suupohjan elinkeinoitoimen kuntayhtymän tehtävänä on seurata seutukunnan yritysten työvoimatarpeen kehitystä ja yhteistyössä yrittäjien kanssa varmistaa työvoiman saatavuus. Tiiviissä yhteistyössä seudun kuntien kanssa Suupohjan Elinkeinoitoimen kuntayhtymä on keskeinen toimija Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategian toteuttajana kuntien puolesta. Suupohjan Elinkeinoitoimen kuntayhtymä toimii operatiivisena työvälineenä kunnille ja huolehtii sekä palvelupisteen perustamisesta että maahanmuuttokoordinaattorin palkkaamisesta.

Etelä-Pohjanmaan Liitto:

Etelä-Pohjanmaan Liitto toimii maakunnallisena kuntien ylläpitämänä kehittäjä- ja välittäjäorganisaationa. Liiton yhtenä toiminta-ajatuksena on toteuttaa eri sektoreiden ylittävää yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan asukkaiden ja kuntien parhaaksi. E-P:n liiton tehtävänä on seurata työvoiman saatavuutta maakunnallisesti ja sen yhdeksi painopistealueeksi on nimetty kansainvälistymisen kehittäminen ja maahanmuuttajia tukevien toimenpiteiden edistäminen yhteistyössä kuntien kanssa.

Etelä-Pohjanmaan TE- keskus:

TE-keskuksen keskeisenä tehtävänä maahanmuuttajien kotouttamisessa on kotouttamislain toimeenpano ja toteutumisen seuranta alueellisesti sekä kotouttamistoimenpiteiden alueellinen yhteensovittaminen valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Yhteistyötä kotouttamispäätöksissä tehdään mm. kuntien, työvoimatoimistojen, eri järjestöjen sekä lääninhallitusten kanssa.

Suupohjan Työvoimatoimisto:

Maahanmuuttajan kotoutumisessa on ensiarvioista työllistyminen. Työvoimatoimisto toimii aktiivisesti yhteistyössä työnantajien kanssa löytääkseen maahanmuuttajan koulutukseen ja aikaisempaan työkokemukseen liittyvää työtä seudulta. Työvoimatoimisto tarjoaa maahanmuuttajille kotoutumista edistäviä työvoimapalveluita ja työvoimapoliittisia toimenpiteitä.

Muut valtion ja kuntien virastot:

Maistraatti, Kelan toimisto ja kihlakunnan poliisilaitos voivat omalta osaltaan tukea maahanmuuttajien kotoutumista. Julkinen palvelutuotanto neuvoo ja ohjaa maahantuloon liittyvissä asioissa. Suomeen muuttavan on ilmoitauduttava maistraattiin. Päästäkseen sosiaaliturvan piiriin Suomeen muuttavan on aina ilmoitauduttava Kelan toimistoon. Kihlakunnan poliisilaitos neuvoo ulkomaalaisen Suomessa oleskeluun liittyvistä luvista. Paikallispoliisi ottaa vastaan oleskelulupahakemuksia.

Oppilaitokset:

Maahanmuuttajille pyritään järjestämään mahdollisuus saada Suomen kielen opetusta, perustiedot Suomesta ja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta. Suomenkielen koulutusta järjestetään perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, työvoimakoulutuksena ja kansalaisopistossa. Oppilaitoksien vastuulla on sopia työnjaosta erilaisen ja eritasoisen suomen kielen ja kulttuurin opetuksesta.

Työnantajat:

Työnantajilla on vahva rooli työyhteisössä maahanmuuttajien hyvän vastaanoton rakentamisessa.

6. SEURANTA

Eri yhteistyötahoista koostuva toimikunta seuraa maahanmuuttostrategiaa ja tekee kehittämis ehdotuksia.

7. YHTEYSTIEDOT

Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayhtymä
Teknologiapuisto 1
61800 Kauhajoki
puh. (06) 2413 3800
www.sek@suupohja.fi

Suupohjan työvoimatoimisto
Topeeka 52, PL 50
61801 Kauhajoki
puh. 010 19 4062
www.suupohja@mol.fi

Kela, Kauhajoen toimisto
Topeeka 24, PL 42
61801 Kauhajoki
puh. 020 635 6040
www.kauhajoki@kela.fi

Suupohjan kihlakunnan poliisilaitos
PL 7, Puistotie 21
61801 Kauhajoki
puh. (06) 2317 101
www.palaute@kauhajoki.poliisi.fi

Seinäjoen maistraattiin
Kalevankatu 17
60100 Seinäjoki
puh. 071 874 1577
www.seinajoen.maistraatti@slh.intermin.fi

Kauhajoen kaupunki
Hallintoaukio, PL 500
61801 Kauhajoki
puh. (06) 2413 2000
www.kauhajoki.fi

Teuvan kunta
Porvarintie 26 A
64700 Teuva
puh. (06) 2413 4000
www.kunta@teuva.fi

Karijoen kunta
Kristiinantie 3
64350 Karijoki
puh. (06) 2413 5900
www.kunta@karijoki.fi

Isojoen kunta
Teollisuustie 1 A
64900 Isojoki
puh. (06) 2413 5511
www.kunnanhallitus@isojoki.fi

Jurvan kunta
Koulutie 8, PL 5
66301 Jurva
Puh. (06) 24 135 399
www.neuvonta@jurva.fi

Etelä-Pohjanmaan TE -keskus, Työvoimaosasto
Huhtalantie 2
60220 Seinäjoki
Puh. 010 191 450
www.te-keskus.fi

Etelä-Pohjanmaan Liitto
PL 109, Kampusranta 9 C
60101 Seinäjoki
www.epliitto.fi

LIITTEET

Liite 1.

KAUHAJOEN SEUDUN VAHVUUDET, HEIKKOUEDET, MAHDOLLISUUDET JA UHAT (SWOT-analyysi)

Strategian valmistelutyön tuloksena alueestamme syntyi varsin kattava SWOT-analyysi. SWOT-analyysissä luetellaan alueen vahvuuksia (strenghts), heikkouksia (weaknesses), mahdollisuuksia (opportunities) ja uhkia (threats).

Vahvuudet

- alueen palvelurakenne on vahva ja hyvin verkostoitunut
- seutukunnan kunnat ovat sitoutuneet strategiatyöhön ja myös onnistuneeseen kotouttamiseen
- perinteinen ja laaja-alainen seudullinen yhteistyö
- koko seudun kattava moderni ja nopea laajakaistaverkko (seutuverkko)
- voimakas oma kulttuuriperintö ja sen vaaliminen auttaa ymmärtämään maahanmuuttajien halua vaalia omaa kulttuuriaan
- monipuolinen perusteollisuus
- alueella on positiivinen henki maahanmuuttoasioissa, olemme kehityksen etulinjassa, hyvä asenne ilmapiiri
- maahanmuuttajille on jo oma sivusto Kauhajoki International Cafe, johon voi syöttää maahanmuuttajille tarpeellista tietoa
- seudulta löytyy vapaita hyvä tasoisia asuntoja
- Suomessa selkeä lainsäädäntö jota noudatetaan, korruptoitumattomuus
- turvallinen ja luonnonläheinen ympäristö
- vahva yhteisöllisyyden henki

Heikkoudet

- seudullinen vetovoimaisuus vähäistä
- kokemukset ulkomaalaisista vähäisiä
- asenteet ulkomaalaisia kohtaan
- yhteinen kommunikointikielen puuttuminen, yleinen kielitaidonpuute
- sijainti ja kulkuyhteydet
- kotouttamispolun puuttuminen
- kalliit asunnot/asumiskustannukset
- infopiste puuttuu
- sosiaalisen verkostojen muodostumisen hitaus

Mahdollisuudet

- paljon harrastusmahdollisuuksia joihin maahanmuuttajat voivat osallistua
- Kauhajoen seutu-pilottikunta Etelä-Pohjanmaan Vietnam yhteistyössä
- paikkakuntien väkiluvun ja työvoiman lisääntyminen
- monikulttuurinen väestö kasvattaa kaikkia paikkakuntalaisia ja opettaa hyväksymään erilaisuutta
- seutumme eri oppilaitosten Suomen kielen opetus eri tasoilla luo mahdollisuudet ulkomaalaisten hyvään kotouttamiseen ja pysyvään asumiseen
- seutumme koulutuslaitokset tarjoavat ammatillista täydennyskoulutusta sekä tutkintojen suorittamista
- suurten ikäluokkien eläköitymiseen varautuminen ajoissa
- lisää yhteyksiä ulkomaailmaan
- positiivinen tiedottaminen maahanmuuttoasioista
- toimiva seutuverkko

Uhat

- kulttuurien yhteentörmäys
- rasismi
- asuntopula
- korkeat asumiskustannukset
- menetetään asukkaita muille seuduille
- kotouttamisen epäonnistuminen
- työn jatkuva riittävyys
- kielteinen asenne/tiedottaminen
- maahanmuuttaja ei saa ääntään kuuluviin, eikä pysty vaikuttamaan asioihinsa
- oppilaitosten välinen työnjako ei onnistu
- seutuverkon hyödyntämättä jättäminen

Liite 2.

MAAHANMUUTTOTIEDON TARVITSIJAT JA TIEDON JAKAMINEN

Ensimmäinen ja tärkein kontakti Kauhajoen seudun ja maahanmuuttajan välillä tehdään työvoimaa hankkivan yrityksen toimesta. Rekrytointivaiheessa tietoa jo tarvitsevat yritykset ja mahdolliset maahanmuuttajat. Tietoa voidaan tuottaa ja jakaa virallisten ja epävirallisten kanavien kautta. Virallisia kanavia ovat alla olevassa kuviossa mm. palveluiden tuottajat (työvoimatoimisto, Kela, verovirasto, kunta, poliisi, väestörekisteri, jne.) ja mamu-palvelukeskus. Heillä on velvollisuus jakaa asiakkaille tietoa palveluistaan. Epäviralliset kanavat täydentävät virallisia kanavia. Näitä tiedon tarpeita täydentävät jo aiemmin alueelle muuttaneet vertaistukihenkilöt ja Kauhajoen seudun mamu-kummit.

Tieto kulkee usein suoraan tiedon tuottajan ja tarvitsijan välillä. Tiedon jakaminen kuitenkin helpottuu, kun tietoa voidaan jakaa keskitetysti mamu-palvelukeskuksen kautta. Palvelukeskus on tunnettu, se tuntee asiakkaansa ja heidän erityiset tarpeensa sekä hallitsee toimivia ja nykyaikaisia tiedonjaon kanavia. Toimintatapojen kehittämiseksi on pidettävä yhteyttä muihin maahanmuuttajien kanssa toimivien tahojen kanssa.